PORADNIK GOSPODARCZY

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY
KULTURZE GOSPODARCZEJ m. CZĘSTOCHOWY

ROK II. Nr. 2 i 3 (10 i 11). CZĘSTOCHOWA, z LUTEGO i MARCA 1934 R. CENA NUMERU 10 GR.

JAN LEOPOLD PIĄTKOWSKI.

Na falach gospodarczych

FALE tu, fale tam: fale w fizyce, chemji i nawet w... ekonomji. Na falach życia płyniemy ciągle w dal, zapatrzeni w urojone lub właściwie pojmowane szczęście, w ekonomji zwane — dobrobytem.

Z myślą o tym celu ekonomicznym podejmuje się walkę z prądami przeciwnemi, stacza się bój z siłami żywiołu przerastającego niejednokrotnie nasze moce. Utrzymanie się w tych warunkach na powierzchni fal jest nadzwyczaj trudne, wymaga silnej woli i kunsztu dobrego pływaka.

Od techniki dobrego pływaka, od jego silnych nerwów, niezłomnego charakteru i znajomości prądów zależy to, że on nawet przeciwne sobie fale może wyzyskać dla swego dobra. Mamy tu do czynienia z jednym więcej dowodem na to, że intelekt człowieka, tej niejako marnej łupiny w stosunku do żywiołu, potrafi zaprząc żywioły do swego rydwanu. Sęk tylko w tem, aby znać sztukę i umieć ją odpowiednio stosować.

* * *

Świat ekonomiczny, zdając sobie należycie sprawę ze znaczenia znajomości prądów gospodarczych, w wzburzonych współczesnych czasach poza doraźnem opanowywaniem sytuacji, prowadzi wzmożone studja nad fluktuacją życia gospodarczego.

W ekonomji przyjmuje się pojęcia fal gospodarczych, jako łatwo zmysłom dostępne wyobrażenia wahań w życiu ekonomicznem. Rozróżnia się wzloty fal, jako okresy świetnej prosperacji, czy też dobrej konjunktury obok depresji fali, jako okresu przesileń, czy też kryzysu gospodarczego.

Analogją fal współczena ekonomja posługuje się bez zastrzeżeń, ścierają się tylko poglądy co do rozpiętości fal. W tej dziedzinie na warsztatach ekonomji, jako nauki, mamy do czynienia z teorją krótkich i długich fal.

Teorja krótkich fal sprecyzowana przez Anglika Jevons'a głosiła, że świat gospodarczy w chwilach pojawienia się, t. zw. plam na słońcu podlega załamaniom się konjunktualnym. Załamania się konjunktualne o 11-letnich okresach mają następować także po 11-letnich okresach wzlotów.

Przez długi czas krótkofalowa hipoteza Jevons'a uchodziła za niewzruszoną. Na jej podstawie przeprowadzone obserwacje praktyczne zdawały się jej słuszność potwierdzać. Doszukano się nawet szeregu takich krótkookresowych załamań się konjunktualnych, w dziejach gospodarczych, począwszy od 1825 r. Tego roku po wielkim kracha banków angielskich nastąpiła równie w 11 lat później, bo w roku 1836 wielka panika giełd i znów w 11 lat potem, bo w r. 1847 przyszło do słynnej katastrofy gospodarczej w Anglji i w Ameryce Północnej.

Zczasem jednak skutkiem bliższej obserwacji życia gospodarczego krótkofalową hipotezę Jevons'a o okresach 11-letnich zarzucono.

Na jej miejsce zrodziła się „teorja długich fal" o okresach 25 do 30 lat, odpowiadających jednemu pokoleniu.

Dłuższe te okresy wzlotów konjunktualnych i następujących po nich depresjach gospodarczych znalazło więcej argumentów historyczno-ekonomicznych na swe uzasadnienie. Opierając się na danych statystycznych, o których, dzięki Godfrydowi Achenwall, poważniej się mówi dopiero od końca XVIII-tego wieku stwierdzić można, że po bataljach Napoleońskich, po Kongresie Wiedeńskim 1815 r. przechodził świat gospodarczy długookresową depresję o fali 25-letniej od roku 1840. Po niej od 1840 do 1863 r. znów po długiej fali nastąpił okres wzlotu (z nieznacznem załamaniem się w 1847 roku), spowodowany intensywnym postępem technicznym.

Następny okres depresyjny o długiej fali rozpoczyna słynny krach grynderski 1864 — 1895. Nowa 25-letnia fala prosperacji świata gospodarczego trwa od 1895 do 1920 z pewnemi zakłóceniami wynikłemi z wojny światowej. Od 1920 roku współczesne pokolenie weszło w długą falę depresyjną. Według teorji fal długich z wzburzonym żywiołem przyjdzie nam się wzmagać aż do 1945 roku. Chwilowe 40-o miesięczne odprężenie w 1928-29 r. bynajmniej nie załamuje depresyjnej długiej fali współczesnego kryzysu. Szczęściem, że mamy już 13 lat za sobą tej depresji, że jesteśmy bliżej, jak dalej zapowiedzianego okresu świetności, ale ...przed nami jeszcze 12 lat.

Na pociechę w tem utrapieniu przytoczyć należy to, że w długofalowej teorji gospodarczej w ramach 25-letnich falowań znajdują się 40-to miesięczne okresy mniej i bardziej intensywnych wahań w dół i w górę, czem się obecnie tłumaczą lepsze czasy 1928-29 roku współczesnej fali depresyjnej.

Z uzupełnieniem tem długofalowa teorja gospodarcza, jako owoc dociekań teoretyczno-laboratoryjnych naogół wytrzymuje próbę życia i bywa poważnie brana pod uwagę w praktyczno-życiowych posunięciach.

*
* *

W Polsce właśnie czynniki przewodzące życiem polityczno - gospodarczem zdają sobie sprawę, że w najbliższych kilku latach niema mowy o powrocie do przeciętnej normy prosperacji gospodarczej, i z tej właśnie racji spotykamy się z zapowiedziami pewnych obniżek narazie artykułów monopolowych, czy kartelowych. Coraz bardziej daje się spostrzegać tendencje naginania rolnictwa; przemysłu i handlu ku miernikowi depresyjnemu; coraz częściej słyszy się nawoływania do konsekwentnego odprężania „śruby podatkowej", do należytego uregulowania świadczeń społecznych, i coraz poszechniej ustala się jednolity pogląd na metody osiągnięcia pożądanego dobrobytu (patrz art. „Droga poprawy gospodarczej" w 1-ym n-rze „Por. Gosp.").

W myśl tych założeń dopiero poszczególne gospodarstwa przyjdą do siebie, wzmogą się ich siły gospodarcze i dzięki nim państwo znajdzie zasoby na rozwijanie swojej działalności, gdzie tego zajdzie potrzeba.

O możliwie rychłe przeprowadzenie postulatów naprawy gospodarczej życie, aż się prosi w tym przygotowawczym okresie do spodziewanego według teorji długich fal światowego wzlotu.

Możliwie rychła ich realizacja pozwoli nam nietylko wegetować, ale czuć się rzeźko i szczęśliwie na przyszłych spokojniejszych falach.

Pokłosie kryzysu

WEDŁUG danych Głównego Urzędu Statystycznego w ciągu pierwszych jedenastu miesięcy roku 1933 ogłoszono w Polsce 293 upadłości wobec 546 upadłości w odpowiednim okresie roku 1932, co oznacza spadek o 46 proc. Z ogólnej liczby ogłoszonęch upadłości na województwa centralne przypada 178 (w ciągu 11 miesięcy roku 1932—336), zachodnie 67 (120) i wschodnie — 11 (14). Jeżeli chodzi o strukturę prawną upadłych przedsiębiorstw, w ciągu pierwszych 11 miesięcy roku 1933 było: 17 (w odpowiednim okresie roku 1932 — 30) upadłości spółek akcyjnych 41 (62) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością; 63 (70) spółdzielni; 41 (79) spółek firmowych i komandytowych, oraz 131 przedsiębiorstw jednoosobowych wobec 305 w ciągu pierwszzch jedenastu miesięcy roku 1932.

Popierajmy Polskie Rolnictwo, Gospodarkę Domową,
Własność Nieruchomą, Rzemiosło, Przemysł, Handel i Finanse.

Tajemnica powodzenia

100 proc. ludzi stawia sobie za cel szczęście — zdobycie maximum dóbr materjalnych i duchowych. 100 procent dąży do osiągnięcia dobrobytu.

Ludzkość olbrzymie wysiłki podejmuje w celu zdobycia powodzenia materjalnego.

Nieliczni są tacy aktualni „szczęściarze", jak nasi częstochowscy ćwierć—i półmiljonerzy loteryjni.

Takich, którzy, wskutek wygranej loteryjnej lub nieoczekiwanego spadku po nieznanych krewnych doszli do dobrobytu przypadkiem, na palcach jednej ręki można policzyć.

Na palcach jednej ręki można policzyć tych, którzy wysokie miejsce w hierarchji społecznej zajęli bez starań i pracy.

99 proc. ludzi, na których spogląda się dziś z pewnego rodzaju zazdrością i podziwem, musiało pracować, zabiegać, myśleć i oszczędzać, celowo siać — aby zdobyć to, co zdobyli; 99 proc. ludzi, których stawiamy sobie za wzór pod takim, czy pod innym względem, miało silną wolę zwalczania trudności i dojścia do postawionego celu; 99 proc. tych szczęśliwców, utrzymujących się na wierzchu wzburzonych fal, współczesnego życia nieprzerwanie trzyma się raz obranej przez się taktyki.

Wśród tej olbrzymiej większości prawie wszyscy znajdowali się początkowo w warunkach bardzo dla siebie niekorzystnych. Byli z pewnością ludzie bez grosza przy duszy, ludzie obarczeni wielkiemi obowiązkami rodzinnemi, ludzie zamieszkali w zadadłych mieścinach, ludzie bez stosunków, bez znajomości, bez odskoczni i ludzie niewykształceni, ale doceniający znaczenie i wartość wiedzy.

Każdy z nich — zapytany — powiedziałby jaka jest tajemnica powodzenia. Bo jest nią tylko jedna: zwalczanie początkowych trudności. Każdy z nich przyzna i potwierdzi, że zbliżył się do ludzi sobie nieznanych, gdy zaczął się dokształcać, gdy zaczął uzupełniać swe wiadomości fachowe; że zbliżył się ku wielkiemu miastu, gdy stał się wybitnym specjalistą i człowiekiem poszukiwanym; że zdobył pierwsze kapitały, gdy dał się światu poznać w swym zawodzie.

Tak. W każdem mieście, w każdem miasteczku, w każdej wsi wiedzą fachową, można sobie utorować drogę ku szczęściu i znaleźć powodzenie i zadowolenie.

Tak. Wiedza zawodowa, jest tajemnicą powodzenia 99 proc. ludności.

Trzeba dużo umieć. Trzeba umieć codziennie więcej. Trzeba poznawać coraz liczniejsze sprawy, zagadnienia, zjawiska i ludzi, którzy nas otaczają i z których zrobimy klientów, kontrahentów i przyjaciół.

j.

ŻYCZENIA WIELKANOCNE.

Z okazji nadchodzących Wielkanocnych Świąt Pokoju i Miłości, symbolizowanych Wielkanocnym Jajkiem, prosimy przyjąć od Redakcji i Administracji serdeczne życzenia—pogłębienia, podniesienia i zdrowego rozwoju kultury gospodarczej, tak indywidualnych gospodarstw naszych Czytelników, jak i całego gospodarstwa Polski.

Co to jest organizacja?

ORGANIZOWAĆ sprzedaż, organizować zakup, biuro, kasę, buchalterję, stowarzyszenie — instytucję jakąś — to nie znaczy kupować kosztowne maszyny, zamawiać skomplikowane druki schematy, wprowadzać nowe instrukcje tylko dlatego, że są nowe i słuchać rad tylko dlatego, że pochodzą od ludzi „ważnych".

Organizować — to tak umiejętnie wykorzystać posiadane już urządzenia, tak umiejętnie przegrupować, i podzielić pracę, dać swym pomocnikom tak dokładne instrukcje, aby osiągnąć jak największy wynik użyteczny przy jaknajmniejszych kosztach i jak najkrótszym czasie. Organizować — to wprowadzać ducha harmonji do pracy całości i dawać samemu przykład sprawiedliwego, ludzkiego postępowania. Organizować — to stanąć na wysokości swego zadania, wyposażyć swój resort, czy swe przedsiębiorstwo w odpowiednich ludzi i odpowiednie środki materjalne.

Tak pojęta organizacja potrzebna jest w każdem przedsiębiorstwie: i dużem i małem, zarówno w fabryce, zatrudniającej tysiące robotników, jak i w sklepie, gdzie pracuje sam właściciel z jednym pracownikiem. Tak pojęta organizacja może być stosowana nawet bez wielkich nakładów pieniężnych: wystarczy niekiedy samo tylko zrozumienie jej pożytku i wytrwała chęć skorzystania z jej pomocy na drodze ku powodzeniu.

USTAWODAWSTWO i OŚWIATA.

Tezy Konstytucyjne ze stanowiska gospodarczego. Będąca nadal na warsztacie prac ustawodawczych ustawa zasadnicza Rzplitej Polskiej sprawy gospodarcze ujmuje w następujący sposób:

Art. 18. Praca jest podstawą rozwoju i potęgi Rzeczypospolitej. Państwo roztacza opiekę nad pracą i sprawuje nadzór nad jej warunkami.

Art. 63. Art. 99. ...Konstytucji 17 marca 1921 zachowuje swą moc... ma... następujące brzmienie: Art. 99. Rzeczpospolita Polska uznaje wszelką własność, czy to osobistą poszczególnych obywateli, czy to zbiorową związków obywateli, instytucyj, ciał samorządowych i wreszcie samego Państwa jako jedną z najważniejszych podstaw ustroju społecznego i porządku prawnego, oraz poręcza wszystkim mieszkańcom, instytucjom i społecznościom ochronę ich mienia, a dopuszcza tylko w wypadkach, ustawą przewidzianych, zniesienie lub ograniczenie własności czy to osobistej, czy to zbiorowej ze względów wyższej użyteczności, za odszkodowaniem. Tylko ustawa może postanowić jakie dobra i w jakim okresie, ze względu na pożytek ogółu, mają stanowić wyłącznie własność Państwa, oraz o ile prawa obywateli i ich prawnie uznanych związków do swobodnego użytkowania ziemi, wód, minerałów i innych skarbów przyrody — mogą ze względów publicznych, doznać ograniczenia.

Ziemia, jako jeden z najważniejszych czynników bytu narodu i Państwa, nie może być przedmiotem nieograniczonego obrotu. Ustawy określą przysługujące państwu prawo przymusowego wykupu ziemi oraz regulowania obrotu ziemią przy uwzględnianiu zasady, ze ustrój rolny Rzeczypospolitej polskiej ma się opierać na gospodarstwach rolnych, zdolnych do prawidłowej wytwórczości, stanowiacych osobistą własność.

Art. 3. Organami Państwa, pozostającemi pod zwierzchnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej są: Rząd, Sejm, Senat, Wojsko, Sądy Kontrola Państwowa oraz Samorząd terytorjalny i gospodarczy.

Art. 54. Administracja państwowa jest służbą publiczną. Jej organami są: a) administracja rządowa, b) samorząd terytorjalny, c) samorząd gospodarczy.

Art. 58. Dla poszczególnych dziedzin życia gospodarczego powołuje się samorząd gospodarczy, obejmujący Izby rolnicze, przemysłowo-handlowe, rzemieślnicze, pracy, wolnych zawodów oraz inne zrzeszenia publiczno-prawne.

Do rozważań zagadnień, dotyczących całokształtu życia gospodarczego, opinjowania o projektach ustaw gospodarczych tudzież harmonizowania poczynań w poszczególnych gałęziach gospodarstwa narodowego — może być ustawą powołana Naczelna Izba Gospodarcza.

Nadzór nad działalnością samorządu gospodarczego sprawuje rząd przez powołane do tego organa.

Od warsztatów — do nagrody Nobla. Co można zdobyć przez pracę w kierunku pogłębiania i rozszerzania wiedzy niech posłuży mało znany fakt z życia jednego z największych naszych pisarzy, Władysława Reymonta, laureata nagrody Nobla.

Reymont wyszedł z fachu krawieckiego. Jako czeladnik krawiecki, ukończył naukę u K. Jachimowicza w Warszawie i uczęszczał do szkoły rzemieślniczej w stolicy. W księdze cechowej jest stwierdzone, że Reymont „zrobił na sztukę surdut czarny własnoręcznie".

Późniejsza karjera jego, uwieńczona nagrodą Nobla, jest powszechnie znana.

Bliżsi znajomi widzieli, że znakomity pisarz sam przerabiał i naprawiał sobie ubrania.

Przytoczony ten fakt, dużo mówi o potędze wiedzy i pracy nad sobą. Choć nie jest on odosobniony, boć przecież i współcześni, jak Masaryk także wyszedł na szczyt z nizin społecznych, i Mussolini pochodzi z ojca rzemieślnika, i Hitler sam w młodości był rzemieślnikiem, nie należy jednak takich suksesów brać za regułą. Normą jest, że pogłębianie wiedzy zawodowej każdego przedsiębiorczego fachowca doprowadza do dobrobytu.

Nowa ordynacja podatkowa. Na posiedzeniu Rady Ministrów uchwalony został projekt nowej ordynacji podatkowej. Nowa ordynacja podatkowa ustali technikę wymiaru i poboru następujących podatków: 1) gruntowego, 2) od nieruchomości, 3) od lokali, 4) od placów niezabudowanych. 5) od energji elektrycznej, 6) przemysłowego, 7) dochodowego, 8) nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych, 9) wojskowego, 10 od kapitałów i rent. Nowa ordynacja podatkowa ustali szczegółowe sposoby wymiaru i poboru nietylko tych podatków państwowych, ale również i podatków samorządowych, pobieranych równocześnie z wyliczonemi podatkami państwowemi. Ponadto nowa ordynacja podatkowa wprowadzi szereg zasadniczych zmian w stosunku do obecnego systemu wymiaru i poboru podatków, a także przewiduje zmiany, jeśli chodzi o podstawę wymiaru podatków.

KWESTJA SOCJALNA i PRACA POLSKA.

Stan zatrudniania. Według ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego, na 1 stycznia r. b. zatrudnionych było w przemyśle przetwórczym na terenie całej Polski 324.879 robotników, z czego 23.137 przypada na przemysł mineralny, 46.905 na metalowy, 29.508 na chemiczny, 117.397 na włókienniczy, 10.794 na papierniczy, 4.429 na skórzany, 28.663 na drzewny, 38.794 na spożywczy, 11,330na odzieżowy, 5.590 na budowlany, oraz 8.341 robotników na przemysł poligraficzny.

W górnictwie zatrudnionych było 98.354 robotników, w hutnictwie 33.453, w elektrowniach i wodociągach 6.952, w innych zakładach 53.955, oraz na robotach publicznych 36.410 robotników.

401 i 482 tysiące. Według danych statystycznych liczba bezrobotnych na początku lutego przekroczyła 401 tysięcy osób. Są to tylko bezrobotni rejestrowani w urzędach pośrednictwa pracy. Liczba ta nie obejmuje bezrobotnych pracowników rolnych, których urzędy rejestrują tylko znikomą ilość, oraz bezrobotnych rzemieślników z mniejszych zakładów pracy.

Dlatego też przyjąć należy, że bezrobocie u nas jest daleko większe niż wykazuje to statystyka.

Na 30 listopada ub. r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 265 tysięcy osób, a więc w ciągu 2 miesięcy — grudnia i stycznia zostało pozbawionych pracy 136 tysięcy osób. Taki jest przyrost bezrobocia w ostatnich miesiącach. Trzeba przyznac, iż jest to tempo niebywałe.

Statystyka zatrudnionych w końcu listopada robotników wykazuje, iż w górnictwie, hutnictwie. przemyśle przetwórczym i t. p. pracowało wtedy ogółem 518 tysięcy ludzi.

Jeśli przyjmiemy, że od tej pory zmniejszyła się liczba zatrudnionych o tę samą liczbę, o jaką wzrosła t. j. 136 tysięcy, dochodzimy, iż dziś ma pracę w Polsce 482 tysiące osób, przy 401 tysiącach bezrobotnych. Innemi słowy prawie połowa ludzi zdolnych do pracy w naszym kraju cierpi głód i nędzę z powodu bezrobocia. Przy tem trzeba wziąć pod uwagę, że do tej pory tak wielkiej liczby bezrobotnych nasze urzędy pośrednictwa pracy jeszcze nie notowały. Ponieważ luty jest miesiącem, w którym bezrobocie w dalszym ciągu wzrasta, możemy więc przypuszczać, iż zanotowana liczba 401 tysięcy bezrobotnych powiększy się jeszcze bardziej i zbliży się pod koniec miesiąca do pół miljona. A do tego trzeba dodać tych, którzy przez żadne urzędy nie są notowani.

Komitet ekonomiczny ministrów. Komitet ekonomiczny ministrów zatwierdził plan robót, które będą finansowane przez fundusz pracy w r. 1934 — 35 oraz przedyskutował plan prac, które będą podjęte w tym okresie przez fundusz inwestacyjny.

Ponadto komitet ekonomiczny rozpatrzył szereg spraw bierzących, przyjmując m. in. wytyczne w sprawie usprawnienia akcji urzędów ziemskich i ułatwień w zakresie parcelacji prywatnych nieruchomości oraz regulacji hipotek dla drobnej własności.

Plan robót inwestacyjnych. Program robót inwestacyjnych na rok 1934 obejmuje roboty meljoracyjne, drogowe, kolejowe i budowlane w poszczególnych województwach. Roboty te mają być finansowane przez fundusz inwestacyjny. Narazie preliminowane jest na inwestycje same około 20 miljonów złotych, która będzie mogła być zwiększona w razie wzmożonego zakupów bonów inwestycyjnych. W dziale budownictwa ma być szczególnie uwzględniona budowa domków robotniczych.

80 milj. na roboty publiczne w roku 1934. Ustalony ostatecznie program robót publicznych, jakie w roku 1934 mają być podjęte w Polsce, przewiduje ogólną sumę wydatków na ten cel w wysokości 80 miljonów złotych. Fundusz pracy przeznacza na roboty publiczne 60 miljonów, a fundusz inwestycyjny 20 miljonów złotych. Główne roboty publiczne obejmą roboty drogowe i kolejowe, wodociągi, elektryfikację i gazyfikację oraz kanalizację. Ponadto z funduszu pracy przeznaczone będą pewne sumy na pomoc doraźną i na zespoły pracy.

Inwenstycje m. Częstochowy. Z ogólnie przeznaczonych w Polsce na inwestycje Częstochowa ma otrzymć 576 tys. zł.

Sumy te Magistrat zamierza zużyć na: 1) wykończenie drugiej połowy gmachu szkolnego przy ul. Narutowicza, 2) budowę szkoły powszechnej na Stradomiu, 3) budowę szpitala chirurgicznego na Parkitce, 4) przebudowę jezdni w 3 ej Alei N. M. P., 5) budowę targowiska na Rynku Narutowicza na Zawodziu oraz 6) na budowę kanału sanitarnego na Stradomiu aż do koszar 7 p. a. l-u.

Bezpieczeństwo pracy. W życiu gospodarczem nadzwyczaj ważnem zagadnieniem jest bezpieczeństwo pracy, od niego przecież zależy stan bezcennego czynnika ludzkiego.

Kulturalne społeczeństwa, przywiązując do tego zagadnienia wielką wagę, powołują specjalne instytucje do prowadzenia badań naukowych w zakresie ochrony pracy, ubezpieczeń społecznych, bezrobocia, opieki społecznej i t. p. W Polsce zadania te spełnia Instytut Spraw Społecznych z dyr. Korniłowiczem na czele.

Z prac tego Instytutu dowiedzieć się można między innemi, o stanie bezpieczeństwa w gospodarstwie polskiem i trudnościach w tej dziedzinie, wyrażających się masą wypadków przy pracy.

Według statystyki w Polsce każdego dnia roboczego zdarza się przy pracy 300 wypadków, rocznie ginie u nas 1000 ludzi, a około 19 tysięcy jest ciężko uszkodzonych z powodu wypadku przy pracy.

Największa liczba wapadków przypada na kopalnie i huty, potem na przemysł metalowy, budownictwo, przemysł włókienniczy, ekonomiczny. Te przemysły obejmują prawie 79 proc. wypadków.

W przerachowaniu na monetę straty wyrażają się a) w rentach, czy odszkodowaniach ofiarom wypadków, wynoszący w 1929 roku około 68 miljonów złotych, b) w kosztach leczenia wysokości 37 milj. zł., c) straty wynikłe z powodu niezdolności do pracy w wysokości około 68 miljonów złotych. Co razem wynosi 173 miljony strat.

Suma ta nie obejmuje jednak strat, które ponoszą warsztaty pracy. Strat tych warsztatów nie można u nas nawet w przybliżeniu obliczyć.

Przyjmując sposoby obliczania przyjęte w Ameryce można określić, iż ogólna liczba strat jakie ponosi nasze życie gospodarcze w ciągu roku z powodu wypadków przy pracy wynosi 250 miljonów złotych. Do tej sumy należy dodać straty z powodu chorób zawodowych.

Jest to olbrzymi uszczerbek naszego majątku gospodarczego. Jakżesz tu więcej trzeba ostrożności tak ze strony kierownictwa jak i bezpośrednio zainteresowanych pracowników.

Twórzmy małe i średnie samodzielne warsztaty pracy.

WŁASNOŚĆ ZIEMSKA ROLNICTWO i OGRODNICTWO.

Uregulowanie hodowli i handlu nasionami. Kto miał możność zapoznać się ze stosunkami panującemi w hodowli i handlu nasionami temu wiadome jest jak ta dziedzina opłakanie się przedstawiała (w jednym z następnych numerów postaramy się oświetlić te sprawy.)

Obecnie bolączki w dziedzinie hodowli i handlu stara się usunąć Związek Zrzeszeń Ogrodniczych z sekcją producentów nasion. Podjął on w sferach decydujących usilne starania w kierunku zalegalizowania stałej inspekcji hodowlanej, której zadaniem byłaby kontrola nad czystością hodowli nasion. Jeśli dołączymy do tego jeszcze rozwinięcie propagandy nabywania i popierania nasion krajowych, to rychło osiągniemy upragniony cel i zupełnie wyrugujemy z Polski rolniczej nasiona zagraniczne.

Na tę drogę juześmy szczęśliwie wkroczyli, czego dowodzą statystyczne dane Związku Zrzeszeń Ogrodniczych, wykazując stały spadek przywozu nasion: z 2264 tysięcy złotych w roku 1928 do 893 tysięcy w roku 1932. s.

Sprzedaż gruntów miejskich. Grunta na Zawodziu i w Mirowie Magistrat będzie sprzedawał po dokładnem szacunku tych terenów. Zainteresowanych w sprawie nabycia tych gruntów Magistrat poinformuje indywidualnie.

WŁASNOŚĆ NIERUCHOMA.

Rozdział kredytów na budownictwo mieszkaniowe. Jak wiadomo Częstochowie przyznano 180 tysięcy z B. G. K. na nowe budowle. W b. m. cały przyznany kredyt już Magistrat rozdzielił, głównie przyznając pożyczki na mniejsze budowle. Z kredytów przyznanych pokryto zaledwie 67 proc. zapotrzebowania. Ogółem zgłosiło się petentów na sumę ponad 270 tysięcy złotych.

O nowem prawie najmu lokali mieszkaniowych. Wchodzący w życie od 1 lipca r. b. prawo najmu wprowadza szereg zmian w stosunkach dotychczasowych pomiędzy lokatorami a gospodarzami.

W nowych przepisach o najmie na uwagę zasługuje przepis wymagający formy pisemnej przy najmach o dłuższym czasie trwania, oraz na postanowienia, że wydatki i świadczenia na wewnętrzne naprawy obciążają wedle nowej ustawy lokatorów — następnie, że nowa ustawa pozwala najmodawcy rozwiązać najem przed upływem terminu wymówionego, jeśle lokator naraża przedmiot najmu na szkodę lub zachowuje się nieprzyzwoicie i t. p.

Nowa ustawa o najmie — wedle charakterystyki prelegenta utrwala wszystkie wyniki nowoczesnej praktyki sądowej w zakresie najmu, pozwalając lokatorom na instalowanie urządzeń zgodnych z potrzebami kultury współczesnej, jak radja, telefonu i t. p. o ile nie naraża na szkodę najmodawcy.

O zmainę podstaw wymiaru podatku od lokali. Izba Przemysłowo Handlowa w Łodzi postanowiła podjąć kroki, mające na celu nowelizację ustawy o podatku od lokali przedewszystkiem w kierunku, zmieniającym podstawy wymiary podatku, przypadającego od lokali, magazynów i t. p., zajmowanych dla celów handlowych W szczególności, zdaniem Izby, celowa byłaby zmiana podstaw wymiaru w tym kierunku, by również i podatek, przypadający od komornego za lokale w domach, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, obliczony był nie na podstawie częściowo fikcyjnego już w dzisiejszych stosunkach a przewalutowanego komornego z r. 1914, lecz według wysokości czynszu faktycznie opłacanego w okresie wymiarowym. Związek Izb Przem.-Handlowych, po rozpatrzeniu powyższego postulatu Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi postanowił podjąć odpowiednie kroki o jego realizację.

Podatek lokalowy od placów składowych. Ministerstwo skarbu wyjaśniło, iż od placów składowych wymierzać należy podatek lokalowy, jeśli lokal przedsiębiorstwa znajduje się w budynku wzniesionym na danym placu. Wówczas bowiem plac składowy jest przynależnością lokalu handlowego.

Natomiast place, używane na składy przez przedsiębiorstwa, mające gdzieindziej swój lokal handlowy, nie podlegają podatkowi lokalowemu, lecz tylko podatkowi od nieruchomości.

Ulgowy termin wpłacania podatku od nieruchomości. Czwarta rata podatku państwowego i dodatku komunalnego od nieruchomości płatna jest w ulgowym terminie do dnia 14 marca r. b. Z kół właścicieli domów informują, że władze skarbowe uprawnione są do egzekwowania należności z tytułu czwartej raty podatku już od dnia 1 marca, lecz do dnia 14 marca włącznie nie mają prawa pobierać kar za zwłokę. Dopiero po tym terminie mogą być ściągane przez egzekutorów opłaty z tytułu kar za zwłokę.

Coraz mniejsza zdolność płatnicza własności nieruchomej. Sprawdzianem stanu krytycznego własności nieruchomej może być jej wywiązywanie się z obecnych ciężarów fiskalnych. Mimo coraz silniejszej śruby podatkowej zdolność płatnicza właścicieli nieruchomości stale maleje, a zaległości wzrastają. I tak w roku kalendarzowym 1924 zaległości wynosiły 6 721.983, w 1925 — 16.414 525, w roku 1926 i za I kwartał 1927 r. — 15.603.345, w roku podatkowym 1927/28 — 16 218 813, w roku 1928/29 — 19.777 000, w roku 1929/30 — 25.509.437, w roku 1930/31 — 29.992.000, w roku 1931/32 — 36.777.000, w roku 1932/33 — 48.671.000.

To są główne zaległości. Oprócz tego oddzielnie budżetowane zaległości 10% dodatek wynoszą 4.867.100. Do tego dochodzą jeszcze 12% kary za zwłokę w sumie 6.434.572 zł., co razem stanowi na dzień 1.4.1933 r. 59.972.672, okrągło 60 miljonów złotych.

Obliczenia te nie zawierają zaległości Górnego Śląska i dotyczą tylko podatku państwowego. Śmiało można twierdzić, że podatek samorządowy od nieruchomości posiada podobne zaległości w Polsce. Ze zdolnością płatniczą własności nieruchomej jest coraz gorzej.

Uchylenie podatków inwestycyjnych na chodniki. Jak własność nieruchoma m. Częstochowy była obciążona podatkiem na chodniki tak też było we Lwowie. Lwów w tej spławie wniósł skargę do Najwyższego Trybunału Administracyjnego i uzyskał całkowite zadośćuczynienie. Magistrat nie ma prawa nakładać takich podatków.

W podobnej sprawie wystąpiło do Sądu i nasze Stow. Właść. Nieruch.. Spodziewać się należy podobnego rozwiązania sprawy.

Chrześcijańskie Stow. Właścicieli Nieruchomości. W niedzielę, dnia 25 lutego b. r. Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości zorganizowało doroczne walne zebranie.

Zebrani przyjęli do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej. Zarządowi udzielono absolutorjum. Na miejsce wylosowanych 4-ch członków i 2-ch zastępców, wybrano do Zarządu pp.: Turniaka, Kobielskiego, Kędzierskiego i Figlarewicza, na zastępców pp.: inż. Szymkowiaka i Kurę.

Walne zebranie poczyniło zarazem zmiany w Statucie i tak: 1-o nazwa stowarzyszenia brzmieć będzie „Chrześcijańskie Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości m. Częstochowy", 2-o § 6 uzupełniono następującem: „Zrzeszenie zapewnia swym członkom stałą opiekę i pomoc przez pisanie próśb, rekursów, podań, zażaleń, odwołań do sądów oraz do wszystkich władz i urzędów państwowych, administracyjnych i samorządowych".

Budżet na rok 1934 uchwalono w wysokości 5680 zł. z prawem przekroczenia go o 25 proc.

GOSPODARSTWO DOMOWE.

Obywatelskie stanowisko Związku Pań Domu. Miejscowy Związek Pań Domu powziął ważną dla naszego gospodarstwa rezolucję, treści następującej:

„Zebrani w dniu 11. XII. 1933 r., w sali Teatru Miejskiego w Częstochowie na konferencji poświęconej samowystarczalności gospodarczej, a zorganizowanej przez Związek Pań Domu Oddział w Częstochowie, uchwalają jednomyślnie następującą rezolucję:

1) Rozumiejąc, że tylko solidarne stanowisko konsumentów może wpłynąć na zmniejszenie importu i rozwój wytwórczości krajowej, uchwalamy popieranie wyrobów wyłącznie krajowych i zwalczanie sprowadzanych z zagranicy artykułów zbędnych lub dających się zastąpić krajowemi.

2) Uchwalamy zwrócić się do Stowarzyszeń Kupieckich z prośbą o źródłowe informowanie nas o pochodzeniu każdego nabywanego przez nas przedmiotu i o propagowaniu przez personel sklepowy artykułów krajowych wśród mniej uświadomionych konsumentów.

3) Uchwalamy, że będziemy zwalczać snobizm konsumenta, żądającego towaru zagranicznego dlatego, że jest rzekomo lepszy, a nie znającego możliwości naszej produkcji krajowej.

4) Uchwalamy poprzeć wysiłki hodowców i rolników w hodowli soji, lnu i owiec, popierając artykuły przetwórcze tych surowców, używając ich jednocześnie do pomyślnego rozwiązania kwestji suszarń, lodowni i t. p. urządzeń w celu umiejętnego przechowywania kapusty, cebuli i innych warzyw oraz owoców, dla uniknięcia ich przywozu, co jest ze szkodą dla rolnika i całości gospodarstwa krajowego.

5) Uchwalamy przesłać pod adresem Centralnego T-wa Popierania Wytwórczości Krajowej wyrazy solidaryzowania się z pracami T-wa, oraz wyrazić uznanie za opracowanie projektu znakowania przedmiotów krajowej wytwórczości, jak również wyrazić życzenie, aby pociąg-wystawa objął interesy konsumenta i był ciekawym przeglądem wytwórczości krajowej nie tylko dla sfer producentów, wytwórców, ale w pierwszym rzędzie dla konsumentów i kupców".

Jak ważną jest ta rezolucja dla kupiectwa polskiego ocenić można należycie, zważywszy, że 90% klientek kupiectwa to nasze panie, że głównie w ich rękach spoczywa popieranie wytwórczości polskiej.

Związek Pań Domu. Dnia 14 lutego b. r. Związek Pań Domu zorganizował doroczne walne zebranie. Ustępującemu Zarządowi udzielono absolutorjum.

W skład nowego Zarządu weszły: p. Zofja Brykalska—przewodnicząca p. Stefanja Smólska—I wiceprzewodnicząca, p. Jadwiga Zawadzka — II wiceprzewodnicząca, p. Kanczewska — skarbniczka, p. Irena Ridłowska — zast. skarbniczki, p. Zofja Kobielska — sekretarda, p. Zofja Kmicikiewiczowa —zast. sekretarki, p. Zofja Monikowska i p. Franciszka Hertzowa — członkinie Zarządu oraz p. Honorata Grabczewska, Marja Jaworska i Stefanja Lubczyńska — zastępczynie.

Kierownictwo Wydziałów objęły panie: Zofja Szpryngerowa—klubowy, p. Kanczewska—ogrodniczy, p. L. Buslerówna—bibljotekarski, p. J. Wieczorkowa—urządzeń i estetyki mieszkań.

Z ramienia Zarządu delegatkami na Zjazdy wybrano p. Z. Brykalską, p. M. Szaniawską i p. Kanczewską; p. Z. Brykalska jest zarazem kandydatką do Zarządu Głównego.

W skład Komisji Rewizyjnej weszły panie: Teodora Czerwińska, Stanisława Nowakowa i Marja Pleskaczyńska, na zastępczynie wybrano p. Stanisławę Sojecką i p. Helenę Szaniawską.

Budżet na rok 1934 uchwalono w wysokości 3.000 zł. Składki uchwalono na 2 zł. kwartalnie. Program prac nowego Zarządu przedstawia się nadzwyczaj bogato. Gros prac prowadzić będą poszczególne Wydziały Zw. Pań Domu.

Unormowanie opłat ubezpieczeniowych od służby domowej. Ministerstwo ustaliło ostatecznie opłaty od służby domowej na rzecz Ubezpieczalni Społecznych. Na prowincji podzielono na 2 kategorje: na zarabiającą do 30 zł. i powyżej 30 zł. Osobną grupę stanowią służące przychodnie.

Dla każdej z tych kategoryj przewidziane są inne stawki zryczałtowanych opłat, łącznie z opłatami na rzecz Funduszu Pracy. Opłata od służby domowej zarabiającej do 30 zł. miesięcznie wynosi 5.73 zł., a od służby zarabiającej powyżej 30 zł. — 8,92 zł. Opłata od służby przychodniej bez względu na wysokość zarobku wynosi 2,55 zł.

9.000 pomocnic pań domu bez pracy. Według danych Stow. Służby Domowej okazuje się, że rzekomo dobroczynna ustawa Ubezpieczalni Społecznych pozbawiła pracy 9.000 pomocnic domowych. Są to skutki wygórowanych stawek ubezpieczeniowych. Przypuszczać należy, że Ubezpieczalnie Społeczne jeszcze obniżą stawki ubezpieczeniowe.

RZEMIOSŁO i PRZEMYSŁ.

Nowe posunięcia. Oto w kraju najdawniejszego na świecie panowania wielkiego przemysłu i w jednym z największych ośrodków tego przemysłu, w Birmingham, odbyła się niedawno skromniutka wystawa wyrobów rzemiosła i drobnego gospodarstwa wiejskiego. Wystawa, zorganizowana przez organizację zwaną „Ligą Dystrybutystów" miała na celu przypomnienie Anglikom, bo prawie wszyscy już o tem zapomnieli, że człowiek może dobrze i ekonomicznie produkować wiele rzeczy w drobnym warsztacie, za pomocą zupełnie prostych narzędzi i że stopa życiowa drobnego rolnika może niebyć wcale niższa od stopy robotnika w wielkim mieście, mimo iż ten na pieniądze zarabia nawet znacznie więcej. Liga Dystrykutystów jest organizacją jeszcze bardzo słabą, ale ma w swem gronie ludzi wybitnych, doskonałych pisarzy z G. K. Chestertonem na czele. Nazwę swą wzięła z naczelnego punktu swego programu, mianowicie dystrybucji, drobnego podziału własności, przeciwstawienie się koncentracji bogactw. Podjęła więc porzucone, a niedawno głośne jeszcze hasło, że niema wolności bez własności. Jest to więc jedyne zasadnicze, ideowe przeciwstawienie się komunizmowi i prowadzącemu doń nieuchronnie wielkiemu industrjalizmowi.

Jest rzeczą zrozumiałą, że taki prąd ideowy powstał w najbardziej uprzemysłowionym kraju, bo tam najwyraźniej widać wszystkie fatalne skutki wielkiego przemysłu. Ale jest również oczywiste, że droga dystrybutystów jest tam trudna, bo nigdzie ludzie nie oswoili się do tego stopnia co tam z rolą pozbawionych własności płatnych najemników. Należy jednak przypuszczać, że zwycięstwo będzie udziałem tego prądu, jest to bowiem jedyna dziś ideologja, która stawia właściwie problem nosa i tabakiery, mianowicie pragnie przystosować system gospodarczy do zaspokojenia materjalnych i moralnych potrzeb człowieka nie zaś, jak to dziś powszechnie weszło w modę, przykrawanie człowieka, zwłaszcza jego potrzeb duchowych, do wymagań systemu gospodarczego.

Zw. Izb Rzemieślniczych na progu swej działalności. Nowopowstały Zarząd Zw. Izb Rzemieślniczych przystąpił do pracy. Czynne jest już również biuro Związku mieszczące się w Warszawie przy ul. Mazowieckiej 1.

Na podstawie ogłoszonej ustawy Związek ma bardzo rozległe kompetencje, jest oficjalnym przedstawicielem Izb Rzemieślniczych wobec centralnych władz państwowych oraz innych organów samorządowych w sprawach dotyczących ogólnych interesów rzemiosła. Do Związku należy opinjowanie w zakresie zagadnień rzemieślniczych, dotyczących spraw: kredytowych, ceł, eksportu, importu, traktatów i konwencji międzynar., komunikacji, taryf przewozowych, ustawodawstwa przemysłowego, społecznego, spółdzielczego, podatkowego i szkolnictwa zawodowego. Związek Izb Rzemieślniczych będzie mógł wypowiadać opinje w imieniu rzemiosła we wszystkich ważniejszych zagadnieniach gospodarczych narówni ze Zw. Izb Przem.-Handlowych. Związek Izb Rzemieślniczych ma również prawo zakładać i popierać wszelkiego rodzaju instytucje przeznaczone do podniesienia poziomu oświaty rzemieślniczej i wzmożenia produkcji rzemieślniczej. Powołanie więc Związku Izb Rzemieślniczych jest rzeczą bardzo doniosłą i ma niezwykłe znaczenie dla całego życia rzemieślniczego.

Specjalizacja prac Izb Przem.-Handlowych. W pracach Izb Przemysłowo-Handlowych zaznacza się specjalizacja, uwzględniająca zagadnienia branżowe, dominujące dla danego terenu. I tak: na Izbę Warszawską przypadają sprawy przemysłu metalowego, na Izbę Łódzką — włókienniczego, względnie bawełnianego, wileńską—drzewnego i lniarskiego, lwowską — naftowego i handlu płodami rolnemi, katowicką — górnictwa, sosnowiecką — hutnictwa, krakowską—turystyki i gdyńską—handlu morskiego.

Kategorje bezpieczeństwa warsztatów rzemieślniczych. W najbliższych dniach rzemieślnicy, zatrudniający pracowników (terminatorów) otrzymają za pośrednictwem Ubezpieczalni Społecznej w Częstochowie orzeczenie Zakładu Ubezpieczenia od Wypadków o zaliczeniu danego warsztatu pracy do odpowiedniej kategorji i klasy bezpieczeństwa, co w zasadzie decyduje o wysokości składki na rzecz danego Zakładu.—

Wspomniane zaszeregowanie ważne będzie do dnia 31 grudnia 1936 r. Celem więc uniknięcia niewłaściwego zakwalifikowania warsztatu do wyższej grupy niebezpieczeństwa, należy uważnie sprawdzić nadesłane przez Ubezpieczalnię Społeczną orzeczenie i w razie stwierdzenia nieodpowiedniego zakwalifikowania — należy niezwłocznie wnieść odwołanie.

Informacyj pp. rzemieślnikom w sprawie odpowiedniego zakwalifikowania udziela Okręgowe Tow. Rzemieślnicze w Częstochowie (Al. N. M. P. nr. 9) lub administracja „Poradnika Gospodarczego" — Al. Kościuszki 2/6.

Terminatorzy nie płacą opłat na Fundusz Pracy. Prezydjum Rady Ministrów, mając na względzie to, że uczniowie (terminatorzy) praktykujący w zakładach rzemieślniczych — nie znajdują się w stosunku pracy najemnej, lecz w stosunku naukowo wychowawczym, a zatem nie pobierają uposażenia służbowego bądź stałego wynagrodzenia za najemną pracę — obowiązkowi uiszczania opłat na Fundusz Pracy w myśl art. 15 ustawy z dnia 16 marca 1933 r. o Funduszu Pracy (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 163) — nie podlegają.

Pracodawsy ich również nie są obowiązani do uiszczania opłąt przewidzianych w myśl pkt. 4 tegoż art. 15 powołanej wyżej ustawy.

Ubezpieczenia terminarów. W myśli nowej ustawy scaleniowej obowiązującej od Nowego Roku 1934 wszyscy terminatorzy, uczniowie rzemieślnicy, praktykanci, wolontarjusze i t. d. podlegają ubezpieczeniu tylko na wypadek choroby, na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej. Innym ubezpieczeniom jak np. emerytalnym terminatorzy nie podlegają. Zasadniczym warunkiem do ubezpieczenia terminatorów rzemieślniczych tylko w powyżej wyszczególnionym zakresie — jest posiadanie i przedłożenie Ubezpieczalni Społecznej (dawniej Kasa Chorych) umowy, zawartej pomiędzy mistrzem a terminatorem i opiekunem tegoż, potwierdzonej przez właściwy Cech, Magistrat, lub Urząd Gminny i noszącej pieczęć oraz numer rejestru Izby Rzemieślniczej.

Uczniowie rzemieślniczy, nie posiadający umów zawartych prawidłowo będą ubezpieczeni również od wszelkich ryzyk, emerytalnie i t. p.

Celem uniknięcia kar i nadmiernych opłat mistrzowie powinni zgłosić do Ubezpieczalni Społecznej swych terminatorów, przedkładając umowy, zawarte i rejestrowane w sposób wyżej przytoczony.

Centrum wapiennicze. Jak wiadomo nasze województwo Kieleckie jest głównym w Polsce dostawcą wapna, w czem jedno z pierwszych miejsc zajmuje przemysł wapienniczy okręgu częstochowskiego.

Obecnie przemysł ten przedsięwziął intensywniejszą akcję celem opanowania szerszych terenów krajowych i zagranicznych. W tym celu utworzono w Kielcach kartel wapienny.

Podobno ma być przy tem obniżona cena wapna kartelowego o 25 proc. od cen obecnie obowiązujących. Doprawdy chciałoby się w to wierzyć, doświadczenie jednak uczy czego innego, jak dotychczas z powstaniem każdego kartelu ceny podskakują o 30%. Dowiadujemy się, że Min. Przem. i Handlu ustosunkowało się negatywnie do tego kartelu.

Okr. Tow. Rzemieślnicze- W niedzielę, dnia 18 lutego b. r. na nadzwyczajnem walnem zebraniu, między innemi powzięto nadzwyczaj ważną uchwałę— budowy własnej siedziby przy Szkole Rzem.-Przemysłowej w Al. Wolności. W skład Komitetu budowy powołano wszystkich starszych poszczególnych cechów. Myśl budowy znalazła nader żywe przyjęcie wśród licznie zebranych członków; obecny na zebraniu p. Czaja, pierwszy zadeklarował cegiełkę w kwocie 50 zł. Daje to gwarancję, że myśl własnej siedziby wkrótce przyjmie realne kształty.

POCZTA, TELEFONY i KOMUNIKACJA.

Poprawa dróg. W roku budżetowym 1934/35 Ministerstwo Komunikacj przeznacza 36.550 tys. zł. na pilne roboty drogowe, a w szczególności na odbudowę istniejących nawierzchni drogowych, na budowę nowych dróg bitych i nowych mostów drogowych. Wydatek ten będzie pokryty częściowo z kredytów Funduszu Pracy i Funduszu Inwestycyjnego, a częściowo skryptami dłużnemi Państwowego Funduszu Drogowego. W roku budżetowym 1934/35 ma być ogółem wybudowanych 225 kilometrów nawierzchni ulepszonych nn głównych traktach: krakowskim, wileńskim, kowieńskim, brzeskim i poznańskim oraz na szosach okalających Warszawę w promieniu do 30 klm. Zamierzone roboty będą rozpoczęte na wiosnę r. b., przyczem już obecnie Ministerstwo Komunikacji podejmuje prace przygotowawcze.

Ulgi kolejowe i do Częstochowy. W b. roku mają być stosowane czasowo aż do odwołania korzystne ulgi w komunikacji kolejowej.

Ulgi przysługują: członkom towarzystw turystycznych, członkom Polskiego Zw. Narciarskiego w grupach i za biletami narciarskiemi, wycieczkom do miejscowości o ożywionym ruchu turystycznym i do Mościc oraz pielgrzymkom, udającym się na Jasną Górę do Częstochowy.

Grupy pielgrzymów udające się na Jasną Górę przy przejazdach do st. Częstochowa lub Stradom korzystają z ulgi w wagonach klasy dowolnej pociągów osobowych lub pospiesznych przy grupach złożonych conajmniej z 25 osób, pod warunkiem, że odległość przejazdu wynosi conajmniej 30 klm. Zgłoszenia pielgrzymki kieruje się wprost do stacji wyjazdu. Na 50 osób płacących przewozi się 1 osobę w charakterze przewodnika bezpłatnie, niewięcej jednak niż 3 osoby.

Obok powyższych ulg stosuje się w drodze poszczególnych zarządzeń w razie potrzeby i w miarę uznania zarządu kolei następujące ulgi:

1) Przejazdy grupowe w celach religijnych, wychowawczych, kulturalno-oświatowych i t. p. Na podstawie każdorazowego zarządzenia ministerstwa komunikacji udziela się ulgi dla większych grup podróżnych przejeżdżających w celach powyższych na odległośc conajmniej 30 klm. Opłaty oblicza się za conajmniej 50 osób. Większe grupy korzystają z dalszej ulgi. Zaświadczenia wystawia Dyrekcja O. K. P. z upoważnienia ministerstwa komunikacji.

2) Przejazdy powrotne ze zjazdów organizacyj naukowych, kulturalno - oświatowych, zawodowych, społecznych, sportowych, turystycznych i gospodarczych. Na podstawie każdorazowego zarządzenia ministerstwa komunikacji udziela się zniżki dla pojedynczych osób powracających ze zjazdów, organizowanych w celach powyższych. Podstawą stosowania ulgi są karty uczestnicwa określonego wzoru. Opłaty oblicza się w drodze powrotnej ze zjazdu.

3) Przejazdy na targi i wystawy. Na podstawie każdorażowego zarządzenia ministerstwa komunicji udziela się osobom pojedynczym udającym się na targi i wystawy zniżki na podstawie legitymacyj lub zaświadczeń określonego wzoru.

Wszystkie powyższe ulgi stosowane być mogą jedynie wówczas, gdy podróżny zachowa i wypełni ogólne warunki, pod któremi zarząd kolei przyznał ulgę. W razie niezachowania tych warunków podróżnego uważać się będzie za jadącego bez ważnego biletu. Szczegółowych informacyj dotyczących uprawnień do korzystania z ulg i warunków ich stosowania, opłat, ograniczeń i postanowień szczególnych udzielają dyrekcje okręgowe kolei państwowych. Stosowanie powyższych ulg pozataryfowych może być w każdej każdej chwili zawieszone lub ograniczone według uznania zarządu kolejowego.

Motoryzacja Polski. Krytyczny stan motoryzacji Polski niepokoi coraz bardziej opinję publiczną, czego wyrazem są liczne artykuły, drukowane w dziennikach i czasopismach polskich.

Ażeby umożliwić ludziom, którzy się tą pracą interesują, zapoznanie się z istotą zagadnienia w całej jego rozciągłości, koło kupców i przemysłowców samochodowych (Warszawa, Zielna 50), wydało zbiór ważniejszych artykułów, jako książkę p. t.: „Motoryzacja Polski w świetle opinji publicznej" (Warszawa, 1934, str. 149).

„Orbis". Z Nowym Rokiem 1934 powstała nowa placówka p. n.: „Polskie Biuro Podróży Orbis". Przypuszczać należy, że przy sprężystym a uczciwem kierownictwie „Orbis" odda duże usługi Częstochowie.

Telefonów coraz więcej. Dzięki metodzie handlowej, jaką stosują obecnie Urzędy Teletechniczne sieć telefoniczna coraz bardziej wzrasta. W Częstochowskim Urzędzie teletechnicznym, zautomatyzowanym od ubiegłego roku, mamy już 1150 funkcjonujących głównych aparatów. Do rozrostu sieci telefonicznej przyczyniło się głównie bezpłatne instalowanie telefonów.

Obecnie Urząd Teletechniczny w dalszym ciągu idzie na rękę swej klienteli i instaluje telefony, za opłatą tylko 10 złotych w mieście, gdzie ma wolne linje. Zaprowadzenie nowej linji kosztuje jednak 100 złotych, ale otrzymać można spłatę tej należności w ratach miesięcznych po 10 zł. miesięcznie.

Do zainstalowania przy obecnej aparaturze w miejscowym U. T. jest jeszcze wolne około 1350 numerów. Ogółem aparatura Częstochowskiego Urzędu Teletechnicznego obsłużyć może 2500 aparatów.

HANDEL, TARGI i POŚREDNICTWO HANDLOWE.

V Targi Katowickie. W b. r. zorganizowane będą Targi w Katowicach w czasie od 19 maja do 3 czerwca r. b. Wszelkich informacyj udziela i zgłoszenia przyjmuje Śląskie Tow. Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Katowicach, ul. Stawowa 14.

Regulacja handlu mięsem i przetworami mięsnemi. Pismem z dnia 26 stycznia 1934 r. Magistrat upomina zainteresowanych, że ze względów higienicznych sprzedaż mięsa, ptactwa skubanego i wędlin, dozwolona jest wyłącznie w lokalach zamkniętych.

Regulacja handlu pod Jasną Górą. Dnia 16 stycznia r. b. Magistrat wydał rozporządzenie o formach handlu artykułami spożywczemi na rynkach i placach podjasnogórskich.

Sprzedaż mięsa i wędlin, wszelkiego rodzaju pieczywa i cukierków w koszach obnoszonych lub ustawianych na ziemi, jezdni i chodnikach, a także na stołach otwartych jest bezwzględnie zakazana.

Sprzedaż wymienionych artykułów poza lokalami zamkniętemi możliwą jest w miejscach do tego rodzaju wyznaczonych w budkach nakrytych z trzech stron ścianami osłoniętych według wskazanego typu i wymagań Inspekcji Budowlanej, artykuły zaś same, umieszczane muszą być w oszklonych gablotach podług wymiarów i wzorów ustalonych, olejno na biało malowanych. Sprzedaż innych artykułów, prócz wyżej wymienionych w tej samej budce, jest surowo zakazane.

Stow. Kupców Polskich na nowych torach. Od paru miesięcy Stow. Kupców Polskich w nowym lokalu Al. Najśw. Marji Panny 46, prowadzi ożywioną działalność.

W niedzielę, dnia 18 lutego b. r. odbyło się doroczne walne zebranie. Obradom przewodniczył hon. prezes J. Cholewicki. W następstwie prowadzonych obrad przyjęto do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie z ogólnej działalności Stow., z działalności Szkoły Handlowej, której Stow. jest właścicielem, oraz sprawozdanie Komisji Rewizyjnej — na wniosek której uchwalono wyrazić Zarządowi absolutorjum i podziękowanie za działalność ub. roku operacyjnego.

Na rok b. wybrano do Zarządu pp.: red. F. D. Wilkoszewskiego, mgr. Z. Orłowskiego, L. Piotrowskiego, J. Płomińskiego, A. Egera, Cz. Nowickiego, E. Zarzeckiego, na zastępców pp.: L. Jędrzejewskiego, J. Solarczyka, i mgr. P. Kozerskiego: Komisję Rewizyjną stanowią pp.: R. Cypel, A. Grochowski i mec. T. Plebanek.

Rynek towarowy. W trzeci wtorek lut. orjentacyjne ceny za towar średniej jakości przedstawiają się następująco:

ZBOŻA wagi standartowej za 1 q. (100 klg.) żyto 14 zł. pszenica 20.—; jęczmień brow. —.—; na kaszę 14.50; owies 12.50; groch polny 28.—.

WARZYWA: ceny w zł. za 100 kg. brukiew—.—; buraki 8.—; cebula 12.—; czosnek —.—; chrzan —.—; kapusta biała 6.—; kwaszona 13.—; melony —.—; marchew 8.—; pietruszkn —.—; selery —.—; szczaw —.—; szpinak —.—; ziemniaki 5.—; kalareka —.—; kalafiory —.—; ogórki —.—; rzodkiew —.—; sałata w pęczkach —.—; szczypior —.—.

OWOCE I JAPZYNY: włoszczyzna suszona —.—; pomidory suszone —.—; szczaw suszony —.—; majeranek —.—; koperek —.—; jabłka suszone —.—; jesienne —.—; gruszki suszone —.—; śliwki suszone —.—; grzyby suszone —.—.

NASIONA: groch —.—; boby —.—; peluszka —.—; wyka —.—; seradela —.—; mak niebieski —.—; koniczyna —.—; przelot —.—; tymotka —.—; łubin niebieski —.—.

MĄKI: żytnia 55 proc., 23.—; pszenna 50 proc. 23.—; pszenna 65 proc. 28.—; otręby żytnie 10.—; pszenne 11.—; makuchy lniane 23.—; rzepckowe 13.—; słonecznikowe —.—.

TRAWY i SŁOMY: siano luzem 6.50; prasowane —.—; słoma luzem 3.50; prasowana —.—.

LEN i KONOPIE: roszone —.—; nieroszona —.—; len trzepany —.—.

DRZEWO: klepki —.—; opakowane 3.50; budulec mb. —.—; tarty —.—.

WĘGIEL: w składach za 1 m. 4.—; szybikowy od handlarzy z fur za 1 m. 2.50 do 3.50.

SKÓRY: surowe bydlęce solone lekkie krowie —.—; do 30 kg. 1.20 do 1.50 za 1 kg.. ciężkie powyżej tej wagi —.—; wołowe lekkie do 31 kg. —.— za 1 kg.; ciężkie powyżej tej wagi —.—; bycze lekkie do 45 kg. —.—; ciężkie powyżej tej wagi —.—; cielęce za sztukę —.—.

METALE: kurs urzędowy 1 grama czystego złota = 5.9244 zł.; srebro czyste —.—; żelazo —.—; stal —.—; miedź —.—; ołów —.—; cynk —.—.

ŚWIATŁO: nafta litr 0.50 zł.; prąd elektryczny za 1 KLWH. w Poznaniu 0.54 zł. a w Częstochowie 0.94 zł.

SKARB i FINANSE.

Dochody i wydatki państwa w r. 1933. Jak wynika z danych ministerstwa skarbu, dochody budżetowe w styczniu r. b. wyniosły 158,2 miljouów zł., wykazując w ten sposób dość znaczny spadek w stosunku do grudnia r. b., kiedy stanowiły 175,5 miljon., i powracając mniej więcej do poziomu listopadowego kiedy wynosiły 159,6 milj. Jest to stałe zjawisko spadku dochodów budżetowych w styczniu w stosunku do rekordowego zazwyczaj grudnia.

Podatki płatne w marcu. Ministerstwo skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w marcu r. b. płatne są następujące podatki.

1) Do dnia 15 marca—zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1934 w wysokości podatku, przypającego od obrotu, osiągniętego w miesiącu lutym r. b. przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. i przemysłowe I — V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze.

2) Do dnia 15 marca—zaliczka kwartalna na podatek przemysłowy od obrotu za IV kwartał 1933 r., przypadająca od pozostałych płatników podatku przemysłowego, niewymienionych w poprzednim ustępie.

3) Do dnia 15 marca—zaliczka miesięczna na poczet nadzwyczajnego podatku od dochodu, osiągniętego przez notarjuszy (rejentów), pisarzy hipotecznych i komorników w lutym r. b.

4) Do dnia 5 marca — wpłata 1/4 części różnicy w podatku dochodowym od uposażeń służbowych, wynikających z kumulacji uposążeń otrzymanych w ciągu 1933 r. od różnych służbodawców.

5) Do dnia 5 marca — podatek od energji elektrycznej, pobranej przez sprzedawcę energji elektrycznej w czasie od 16 do 28 lutego r. b.: do dnia 20 marca tenże podatek pobrany. przez sprzedawcę energji elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni marca r.b.

6) Podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę—w terminie do dni 7 po dokonaniu potrącenia.

Ponadto płatne są w marcu r. b. zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w marcu r. b., tudzież podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze również z terminem płatności w tym miesiącu.

Pożyczka wewnętrzna. Jak wiadomo. ogólna suma subskrypcji osiągnęła nominalnie ca. 340 milj. złotych. Jeśli odliczyć od tego 4%, ponieważ kurs emisyjny wynosił 96 za 100 oraz około 0,5% na bonifikaty dla tych, którzy wpłacili całkowitą gotówkę odrazu—wypadnie odjąć około 15 milj. zł. Do Skarbu Państwa powinno wpłynąć około 325 miljonów zł.

Dotychczas Skarb Państwa otrzymał już z wpływów Pożyczki Narodowej około 201 milj. zł. Suma ta przypada na następujące okresy: I rata we wrześniu i październiku przyniosła 100 milj. zł., II rata wraz z opóźnioną subskrypcją. jaka się odbywała jeszcze w listopadzie przyniosła 37,5 milj. zł. Tytułem III raty wpłynęło w ciągu grudnia 31,6 milj. zł., tytułem zaś IV raty wpłynęło ponad 31 milonów złotych.

Komisje Szacunkowe. W Komisjach Szacunkowych do spraw państwowego podatku przemysłowego przy poszczególnych Urzędach Skarbowych 38 płatników reprezentuje interesy polskich sfer gospodarczych.

W I Urzędzie Skarbowym członkiem Kimisji jest p. Kozerski Piotr, zastępcami są pp.; Maciałowicz St., Czakiert August i Walaszczyk Jan. Wszyscy ci panowie mają nominację od 1 stycznia 1934 roku.

Nominację zaś do 1 stycznia 1936 r. otrzymali na członków Komisji pp.: Jarmułowicz Romuald, Majewski Adam, Musiał Adam, Wilkoszewski Franciszek i Piotrowski Leon. na zastępców mianowano pp.: Nowackiego Seweryna i Piłatowicza Wojciecha.

W II Urzędzie Skarbowym mianowano z dniem 1 stycznia 1934 r. na członków Komisji pp.: Kaczmarskiego Stefana, Śliwińskiego Władysława, Wieczorka Stanisława i na zastępckw pp.: Plucika Karola, Szubadzińskiego Lucjana. Śliwonika Aleksandra i Puszkiewicza Jana. Do dnia 1 stycznia 1936 r. nominację otrzymali pp.: Grochowski Adam i d-r Szwedowski Stanisław na członków oraz pp.: Nowowiejski Leopold, Klin Szymon, Dyliński Teofil i Lubowiecki Franciszek na zastępców.

W III Urz. Skarb. z dnia 1 stycznia 1934 roku mianowano na członków Komisji pp.: Cianciarę Jana z Kamienicy Polskiej, Orłowskiego Ksawerego z Kłobucka i Księżyka Antoniego z Kawodrzy Dolnej; na zastępców zaś pp.: Barzkońskiego Bolesława z Panek, Winkowskiego Józefa z Opatowa, Włodarskiego Kazimierza z Kłobucka i Przygodę Jana z Przyrowa.

Poza tem nominację do 1 stycznia 1936 r. otrzymali pp.: Orłowski Konstanty z Krzepic, Woźniak Adam z Miedźna i Pusz Zygmunt z Huty Starej — na członków Komisji, a na zastępców—pp.: Potemski Piotr z Janowa, Kiser Kazimierz z Blachowni, Meryn Józef z Kamienicy Polskiej i Górski Józef z Ostrów.

Złoty niezmienny. Żyjemy w czasach kiedy przychodzi moda i na ustawową dewaluację pieniądza.

Po dewaluacji funta szterlinga w Anglji, po dewaluacji dolara w Ameryce, poszła na eksperyment dewaluacji bliska nasza sąsiadka Czechosłowacja. Obniżono o jedną szóstą wartość czeskiej korony złotej.

Śledzący bieg tych zmian z zainteresowaniem myślą o naszym złotym. Otóż władze nasze stanowczo obstają za stałością naszej waluty, zresztą nic za dewaluacją naszego złotego nie przemawia.

„Nic nas, stanowczo oświadcza minister skarbu prof. Zawadzki, nie może skłonić do zejścia z drogi niewątpliwie ciężkiej, ale którą mamy już prawie całkowicie za sobą i która jedynie prowadzi do dalszego zdrowego rozwoju gospodarczego, byłoby zdradą wobec poniesionych dotychczas przez społeczeństwo ofiar pogrążać je dzisiaj w odmęt niepewnych eksperymentów". Sytuacja budżetowa i kasowa nie nastręcza na czas dłuższy żadnych obaw, a mam głębokie przekonanie, że i za rok minister skarbu będzie mógł, stwierdzić to samo". Krótko mówiąc: naszemu złotemu nic nie grozi.

Komisja Odwoławcza w Kielcach. W skład Komisji Odwoławczej do spraw państwowego podatku przemysłowego z pośród polskich sfer gospodarczych wchodzą następujące osoby: Orłowski Zygmunt i Radziejewski Jan mianowani do dnia 1 stycznia 1936 roku.

SPÓŁDZIELCZY BANK LUDOWY z n. o. w CZĘSTOCHOWIE

BILANS SUROWY NA DZIEŃ 1 LUTEGO 1934 ROKU.

AKTYWA:		PASYWA:	
Kasa i sumy do dyspozycji	57,552.60	Kapitał udziałowy	465,008.41
Dłużnicy:		Kapitał zapasowy	126,041.08
Banki	36,732.44	Wierzyciele:	
Papiery wartościowe i udziały własne	51,445.93	Wkłady	1,365,245.85
Pożyczki	1.677.651.89	Redyskonto	361,68?.—
Nieruchomość	649,137.61	Banki	18,992.26
Ruchomości	38,706.57	Hipoteczni	143,615.71
Towary	32,838.44	Dywidenda niepodniesiona	22,717.24
Różne rachunki	154,414.40	Różne rachunki	195,177.33
	2,698,479.88		2,698,479.88
Inkaso	33,601.05	Różni za inkaso	33,601.95
Dłużnicy gwarancyjni	24,700.—	Wierzyciele gwarancyjni	24,700.—
Depozyty i zastawy	449,043.18	Różni za depozyty i zastawy	449,043.18
	3,205,825.01		3,205,825.01

Giełda dnia 1 marca b. r.

DOLAR KABEL 5,36 i pół—5,37, Bank Polski płacił 5,35, kurs prywatny 5,38 i pół.

PAPIERY PROCENTOWE PAŃSTWOWE: 3 proc. poż. budowlana 41.75 — 41,80; 7 proc. poż. stabilizacyjna 56,50; 4 proc. premjowa dolarowa 53,50; 5 proc. konwersyjna 57,75; 6 proc. poż. dolarowa 66,—; 5 proc. poż. kolejowa konwersyjna 54,75; 8 proc. L. Z. Banku Gospodarstwa Krajowego 94,—; 7 proc. L. Z. — 82,25; 7 proc. oblig. Banku Gosp. Kraj. 82,25; 8 proc. L. Z. Banku rolnego 94,—; 7 proc. L. Z. Banku rolnego 83,25; 8 proc. L. Z. budowlane Banku Gosp. Kraj. 93,—.

PAPIERY KOMUNALNE i PRYWATNE: m. Warszawy 5 proc. L. Z. —,—; 8 proc. L. Z. —,—; m. Łodzi 8 proc. L. Z. —,—; m. Siedlec 5 proc. —,—; m. Radomska L. Z. —,—; m. Częstochowy L. Z. I em. 43,—; 8 proc. L. Z. 41,—;

AKCJE: Bank Polski 86,— zł.; Sp. Akc. Browaru K. Szwede —,—; Tow. Akc. B. Hantke —,—.

WARTO TEŻ CZYTAĆ ODPOWIEDZI OD REDAKCJI NIEJEDNA ODPOWIEDŹ INTERESUJE WSZYSTKICH.

Pani L. w m. Właśnie o to się staramy: chcemy aby ten miesięcznik był organem dla wszystkich sfer gospodarczych, poczęwszy od gospodarzy rolnych — spadkobierców sochy Piastowskiej i sierpa po przez posesjonatów nieruchomości, po przez ich mieszkańców i mieszkanki — panie domu wraz z ich pomocnicami, po przez świat rękodzieła, rzemiosła, przemysłu, komunikacji i handlu, kończąc na skarbie i finansach.

W każdej z tych sfer pragniemy rozwinąć i utrwalić świadomość naturalnego prawa własności, jako niezbędnego warunku względnej wolności człowieka, W związku z tem podejmujemy między innemi starą maksymę: „niemasz wolności bez własności".

Panu M. w m. Sprawie szkolnictwa, zawodowego poświęcimy specjalnie jeden numer. Obecnie mamy na warsztacie materjał do ankiety o potrzebach sfer gospodarczych naszego rejonu. Przez tę ankietę spodziewamy się sięgnąć do głębi naszego życia gospodarczego i z jej tajników urobić sobie jasny pogląd na potrzeby dnia dzisiejszego i przyszłości miasta.

P. T. Izba Przem.-Handl. w Sosnowcu. Dziękujemy za materjał informacyjny.

P. T. Izba Rzemieślnicza w Kielcach. Dziękujemy za roczniki i biuletyny.

Panu Inż. P. w N. Za okazaną pomoc serdecznie dziękujemy. Wdzięczni będziemy za uwagi i spostrzeżenia, tyczące się „Por. Gosp." i jego rozwoju. Głosy naszych czytelników są dla nas sprawdzianem owocności naszej pracy.

Cena numeru w CZĘSTOCHOWIE i na terenie całego kraju **10 gr.**

Telefon Redakcji i Administracji Nr. 20-53.

Przedpłata: rocznie w całym kraju 1 zł. Konto czekowe P.K.O. Nr. 61,210. Skrzynka pocztowa Nr. 245.

Rękopisów redakcja nie zwraca i zastrzega sobie prawo zmian. Odpow. udziela red. na łamach pisma.

Ceny ogłoszeń: Za miejsce wysokości 1 mm. przez szerokość jednej szpalty — we wszystkich działach układ 4-o szpaltowy, przed tekstem — 40 gr.; w tekście — 45 gr.; komunikaty i osobiste — 1,50 zł. drobne — za wyraz 8 gr. Duże litery w ogłoszeniach „drobnych" liczy się za oddzielne wyrazy, tłusty druk—podwójnie; najmniejsze ogłosz. 10 wyrazów, największe 100. Ogł. opisowe, fantanzyjne i tabel. (bilanse) o 50 proc. drożej. Ogł. przyj. się tylko za gotówkę i od cen powyższych żadnych ustępstw nie udziela się. Za dział rekl. odpow.. **Jan Leopold Piątkowski**, tel. 25-22.